

Witold Świdorski

Szlachcin, st. 3, gm. Środa Wlkp., woj.
poznańskie

Informator Archeologiczny : badania 26, 19-20

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Strzelin, st. 16
gm. loco, woj. wrocławskie
AZP 87-29/33

Uniwersytet Wrocławski Katedra Archeologii

Badania prowadzili prof. dr hab. W. Wojciechowski, dr C. Buśko i mgr P. Cholewa. Finansowane przez Urząd Miasta i Gminy Strzelin. Wielofazowa osada kultury ceramiki wstęgowej rytej, osada kultury łużyckiej oraz ślady osadnictwa kultury ceramiki wstęgowej klutej, kultury lendzielskiej, kultury pucharów lejkowatych, kultury unieżyckiej i okresu wczesnośredniowiecznego.

Stanowisko położone jest na wschodnim obrzeżu Strzelina, na krawędzi piaszczystożwirowej terasy, ograniczającej od północy dolinę rzeki Olawy. Wykazuje ono skłon w kierunku południowym. Przebadano powierzchnię 56 arów, z czego 49 przypada na wykop szerokopłaszczyznowy, 7 zaś na przekopy kontrolne, którymi rozpoznano północną peryferię stanowiska. Odstonięto i przebadano 110 jam, uzyskując liczny i różnorodny materiał zabytkowy, w obrębie którego dominuje ceramika, zabytki krzemienne (w tym importowany surowiec jurajski w jamach kultury ceramiki wstęgowej rytej), zabytki kamienne, kości zwierzęce oraz wyroby z rogu, polepa zawierająca liczne makroszczątki roślinne. Zabytkiem szczególnej wagi jest fragm. torsu figurki antropomorficznej, na którego partii plecowej wytłoczony jest rząd znaków, ponad wszelką wątpliwość nie będących ornamentem. Znaleździ to pochodzi z najstarszej (gniechowickiej) fazy kultury ceramiki wstęgowej rytej. Stwierdzono trzykrotne zasiedlanie stanowiska przez ludność kultury ceramiki wstęgowej rytej. Miało ono miejsce we wzmiankowanej już najstarszej fazie tej kultury, w jej fazie środkowej (nutowej), z którą wiążą się relikty długiego domu słupowego oraz w fazie późnej, reprezentowanej na Dolnym Śląsku przez wariant szarecki. Osada ludności kultury łużyckiej funkcjonowała w tym miejscu na przełomie V okresu epoki brązu i okresu halsztackiego C — można w jej obrębie wyróżnić 2 zagrody złożone z domu słupowego i zespołu jam. Ślady bytowania ludności kultury ceramiki wstęgowej klutej prowadzą się do 3 niewielkich jam o typowym inwentarzu ceramicznym, pozwalającym datować jej aktywność w tym rejonie na starszą fazę tej kultury. Pozostałe ślady osadnictwa reprezentowane są przez pojedyncze obiekty i nieliczne skorupy. Jedynie wśród skorup wczesnośredniowiecznych wyróżniono 2 zespoły datowane na IX–X w. (1 jama) i XI–XII w. (1 jama). Szczególną wartość naukową mają ujawnione pozostałości trzech istniejących po sobie osad ludności kultury ceramiki wstęgowej rytej, z których każda legitymuje się zespołem cech najbardziej typowych dla reprezentowanej przez siebie fazy.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Szlachcin, st. 3
gm. Środa Wlkp., woj. poznańskie

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadził mgr Witold Świdzki. Finansowane przez Urząd Miasta i Gminy w Środzie Wlkp. oraz Muzeum Archeologiczne w Poznaniu. Wznowienie prac prowadzonych w l. 1934/35. Osada bagienna kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko zostało odkryte podczas wydobywania kredy łąkowej. Położone jest na dnie doliny rzeki Moskawy, po północnej stronie brzegu. Wznowienie badań miało za cel ustalenie dokładnej lokalizacji stanowiska, określenie stopnia jego zniszczenia oraz wytypowanie miejsc pod eksplorację wykopaliskową. Badaniami sondażowymi i wierceniami geologicznymi objęto obszar blisko 5 hektarów. Zlokalizowano, jak się wydaje, położenie wykopów po badaniach przedwojennych. W miejscu tym stanowisko zostało całkowicie zniszczone. Na obszarze bezpośrednio do niego przylegającym nie natrafiono na miejsca

o podobnym układzie geomorfologicznym, na których można by rozpocząć prace rozpoznawcze.

Badania będą kontynuowane.

Wielkie Radowiska, st. 22
gm. Dębowa Łąka, woj. toruńskie
AZP 35-47/84

Muzeum w Grudziądzu

Badaniami kierował Urząd Wojewódzki w Toruniu oraz Urząd Gminy w Dębowej Łące. Pierwszy sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Stanowisko położone jest na pograniczu wsi Wielkie Radowiska i Kurkocin. Zajmuje dolne partie stoku doliny bezimiennego cieką wodnego, będącego dopływem Strugi Wąbrzeskiej. Położone jest na lekkich glebach piaszczystych, występujących na pograniczu gleb torfowo-bagiennych dna doliny i gliniastych na krawędzi doliny.

Wykopy badawcze o łącznej powierzchni 237 m² założono na zachód od zabudowań gospodarczych, w miejscu największej koncentracji materiałów zabytkowych. Założono również szereg niewielkich sondży w celu określenia zasięgu występowania materiałów kultury ceramiki wstęgowej rytej. W trakcie badań zlokalizowano 5 obiektów kulturowych. Z obiektów 1 i 2 pozyskano 1029 fragm. ceramiki. Pozostała część materiału zabytkowego, głównie ceramiki (ok. 1500 fragm.), zalegała przede wszystkim w warstwie ornej oraz w stropowych partiach piaszczystego calca.

Chronologię oparto głównie na technologii i formach naczyń — określono ją wstępnie na III fazę rozwoju kultury ceramiki wstęgowej rytej na ziemi chełmińskiej, być może na jej późny odcinek.

Odkryte obiekty wskazują na duży stopień zniszczenia tego stanowiska. Należy przypuszczać, że pierwotna powierzchnia gruntu została obniżona o ok. 50 cm.

Materiały złożono w Muzeum w Grudziądzu.

Badania zakończono.

Wielkie Radowiska, st. 24
gm. Dębowa Łąka, woj. toruńskie
AZP 35-47/89

Muzeum w Grudziądzu

Badania prowadził mgr Ryszard Kirkowski. Finansowane przez Urząd Wojewódzki w Toruniu oraz Urząd Gminy w Wąbrzeźnie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej.

Stanowisko położone jest na pograniczu wsi Wielkie Radowiska i Kurkocin. Zajmuje środkowe partie stoku doliny bezimiennego cieką, będącego dopływem Strugi Wąbrzeskiej. Położone jest na pograniczu gleb piaszczystych i gliniastych, w odległości 150 m na północ od st. 22.

Wykopy badawcze o łącznej powierzchni 155 m² założono na zachód od drogi polnej, w miejscu widocznych na powierzchni obiektów kultury ceramiki wstęgowej rytej. W trakcie badań zlokalizowano 4 obiekty tej kultury. Pozyskano 5669 fragm. ceramiki naczyniowej, 433 artefakty krzemienne oraz 75 narzędzi kamiennych. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt odkrycia w obiekcie 2 fragm. naczynia zoomorficznego, najprawdopodobniej ptaka, oraz glinianej krowy (fragm. większej figurki).

Na podstawie materiału ceramicznego chronologię określono wstępnie na III fazę rozwoju kultury ceramiki wstęgowej rytej na ziemi chełmińskiej.

Materiały złożono w Muzeum w Grudziądzu.

Badania zakończono.